

ВИКЛИКИ АДАПТАЦІЇ УКРАЇНСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА ДО ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Повар Павло

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
юридичного факультету
Приватного вищого навчального закладу
«Міжнародний економіко-гуманітарний університет
імені академіка Степана Дем'янчука»
м. Рівне, Україна*

В умовах запровадження воєнного стану процес європейської інтеграції України стикається з ще більш нагальними законотворчими викликами. Серед них - проблеми гармонізації національного законодавства зі стандартами ЄС та забезпечення правових гарантій в умовах збройної агресії з боку російської федерації.

Українська держава та юриспруденція наразі переживають період трансформації, що супроводжується реорганізацією всіх політико-правових механізмів та впровадженням якісно нових ідей українськими науковцями. Так, важливим чинником посилення ролі законодавства та верховенства права є розвиток законотворчості.

Сучасні правознавці сформували думку, що правотворчість - це процес усвідомлення та оцінки правових потреб суспільства і держави, а також процес, з а допомогою якого уповноважені суб'єкти формулюють і приймають норми у відповідній процесуальній формі. Основними приводами для прийняття законів та інших нормативно-правових актів є суспільно значущі питання та невирішені проблеми, що мають важливе значення для значної кількості людей і для держави в цілому [1, с. 55].

Законотворча діяльність в Україні за останні роки значно зросла, але цей процес не завжди є впорядкованим та системним. Існують проблеми з впливом галузевих та бізнес-інтересів на законодавчу діяльність та браком соціально-економічної експертизи при розробці законопроектів.

Зокрема, на процес законотворчості надмірно впливають інтереси різних секторів, а інтереси суспільства не завжди належним чином враховуються. Слід також зазначити, що відсутність комплексної експертизи законопроектів призводить до прийняття непродуманих та неефективних рішень.

Якість законотворчості значною мірою залежить від кваліфікації та рівня освіти законодавців. У багатьох випадках розбіжності між теоретичними знаннями та практичним досвідом мають негативні наслідки після прийняття закону. Це також значною мірою залежить від сукупності

способів і засобів створення, зміни, скасування та кодифікації нормативно-правових актів і правових норм [3, с. 15].

Важливим фактором, що впливає на правотворчість в Україні, є імплементація норм міжнародного права у внутрішнє законодавство, що закріплено в Конституції України (ст. 9) [2]. Міжнародні норми все більше інкорпорується в правову систему України шляхом інкорпорації та пріоритизації норм міжнародного права у внутрішньому законодавстві. При тому, необхідно зазначити, що частина 1 статті 9 Конституції України завжди дозволяє пряме застосування положень міжнародних договорів, незалежно від наявності правових колізій та прогалин в українському законодавстві [2].

Водночас, Україна стикається з безпрецедентними викликами в процесі руху до європейської інтеграції, зокрема, у сфері законодавства воєнного часу. Успішне подолання цих викликів вимагає тісної співпраці з ЄС, збалансування необхідності військових заходів з дотриманням міжнародно-правових стандартів.

Наразі спостерігається тенденція до звуження меж внутрішньої правотворчості у сфері континентального права (зокрема, в ЄС) та розширення правотворчості у сфері звичаєвого права через роботу вищих судових інституцій. Україна також рухається в напрямку запровадження судових прецедентів як офіційного джерела права, що відображено в Законі України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» [4] та Законі України «Про судоустрій і статус суддів» [5]. Незалежна та ефективна судова система є одним з основоположних принципів європейських правових систем.

В умовах воєнного стану, процес європейської інтеграції України вимагає значного вдосконалення правового розвитку. Основними проблемами є неупорядкованість законодавчого процесу, недостатня соціально-економічна експертиза законопроектів, розбіжності між теорією і практикою та вплив міжнародних норм, що іноді призводить до судових спорів. Процес запровадження воєнного стану ускладнюється ще й тим, що державам доводиться балансувати між національною безпекою та дотриманням правових стандартів ЄС. Для подолання цих викликів, необхідно:

- систематизувати законодавчий процес;
- підвищити якість експертизи законопроектів;
- підвищити якість законодавчого процесу;
- посилити професійну підготовку законодавців;
- забезпечити ефективну імплементацію норм міжнародного права;
- залучити громадянське суспільство до законотворчості.

Саме тому, законотворчість у воєнний час має залишатися гнучкою та відповідати міжнародним правовим стандартам. Законодавчі технології

вкрай важливі у перетворенні українського законодавства, особливо в контексті європейської інтеграції України.

Підсумовуючи, варто підкреслити, що процес європейської інтеграції в Україні стикається з низкою викликів у сфері законотворчості, особливо в умовах воєнного стану. Серед основних проблем - необхідність адаптації національного законодавства до стандартів ЄС, незавершеність законодавчих процесів, вплив стейкхолдерів та недостатній рівень експертизи у сфері законотворчості. Забезпечення імплементації міжнародних норм та дотримання міжнародних стандартів є особливо важливим в умовах збройної агресії Росії.

Тому Україні необхідно вдосконалити законотворчий процес шляхом систематизації законодавчої діяльності, підвищення професіоналізму законодавців та залучення громадянського суспільства. Особливу увагу слід приділити імплементації норм міжнародного права та практики Європейського суду з прав людини, які відіграють важливу роль у модернізації правової системи України. Баланс між національною безпекою та легалізацією європейських стандартів має вирішальне значення для забезпечення правової стабільності та демократичного розвитку держави.

Таким чином, для забезпечення правової стабільності та демократичного розвитку держави вирішальне значення має Баланс між національною безпекою та легалізацією європейських стандартів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гусаров С. М. Поняття та сутність правотворчості в Україні. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2015. №3. С. 38-46.
2. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 № 254к/96. (зі змінами і допов.) *Відомості Верховної Ради України*. 2019, № 38, ст.160.
3. Луць Л. Роль юридичної техніки у правотворчості. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2015. С. 15–17.
4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2012. (дата звернення: 10.09.2024).
5. Про судоустрій і статус суддів: Закон України від 02.06.2016 № 1402- VIII. (зі змінами і допов.) *Відомості Верховної Ради України*. 2020, № 2, ст.5.